

Světový den povědomí o HPV: Virus se netýká jen žen. Očkování chrání i muže

4.3.2026 - | Ministerstvo zdravotnictví ČR

Lidský papilomavirus (HPV) si mnoho lidí stále spojuje především s rakovinou děložního hrdla. Méně se však ví, že významně ohrožuje také muže. Podílí se na vzniku řady závažných nádorových onemocnění, mimo jiné i v oblasti hlavy a krku, jejichž výskyt v posledních letech narůstá. Právě u mužské populace je přitom přibližně 85 % případů spojeno s infekcí HPV. U příležitosti Světového dne povědomí o HPV proto Ministerstvo zdravotnictví upozorňuje na význam prevence a připomíná, že očkování proti HPV chrání obě pohlaví.

Během života se s papilomavirem setká až 80 % žen i mužů. Přenáší se především intimním kontaktem kůže a sliznic. HPV způsobuje také zhoubné nádory konečníku, genitálu či neonkologické, ale velmi nepříjemné genitální bradavice. Například v roce 2023 bylo v České republice nově diagnostikováno více než 2 000 pacientů s nádory hlavy a krku a přes 800 lidí na tato onemocnění zemřelo.

„HPV je často spojováno především s rakovinou děložního hrdla. Tento virus však může způsobovat závažná nádorová onemocnění také u mužů, například nádory hlavy a krku. Právě proto je důležité, aby o prevenci věděli nejen ženy a rodiče dívek, ale také muži a rodiče chlapců,“ řekl ministr zdravotnictví Adam Vojtěch.

Jedním z nejúčinnějších způsobů, jak těmto onemocněním předcházet, je očkování. To je bezpečné, dlouhodobě prověřené a patří mezi nejefektivnější nástroje prevence nádorových onemocnění spojených s tímto virem.

„Zákeřnost infekce papilomavirem spočívá v tom, že často probíhá zcela bez příznaků. Nakažený člověk nemusí pociťovat žádné obtíže. Někdy se mohou objevit bradavicové výrůstky, ale přednádorové změny nejsou viditelné ani bolestivé. Máme přitom velmi účinný nástroj prevence – očkování proti HPV, které funguje stejně jako u jiných přenosných onemocnění. Očkovaný člověk má velmi vysokou pravděpodobnost, že se infekcí vůbec nenakazí. Očkovat se může každý, kdo má zájem chránit své zdraví,“ uvedl Michal Zikán, přednosta Gynekologicko-porodnické kliniky 1. LF UK a Fakultní nemocnice Bulovka.

Očkování proti HPV má smysl v každém věku. V České republice jej zdravotní pojišťovny hradí dívkám i chlapcům ve věku 11 až do dovršení 15 let. Starší dospívající a dospělí si vakcínu hradí sami, mohou však od své zdravotní pojišťovny čerpat příspěvek z fondu prevence. Pokud chceme účinně snížit výskyt nádorových onemocnění spojených s HPV a skutečně „ukázat rakovině záda“, je nezbytné tempo prevence dále zrychlit.

“Z dat Národního zdravotnického informačního systému vyplývá, že v posledních letech dosahuje v České republice proočkovanost u dívek 70–80 % a u chlapců 50–60 %. Konkrétně u dívek narozených v roce 2010 činí proočkovanost v intervalu pro hrazení vakcíny z veřejného zdravotního pojištění 79,0 %. Podobně u chlapců narozených v roce 2010 činí takto definovaná proočkovanost 57,4 %. Pozitivní zprávou je, že v posledních letech u obou pohlaví sledujeme rostoucí trend, a to nejen díky rozšíření úhrady očkování, ale i díky vyšší informovanosti rodičů,“ přiblížil Karel Hejduk vedoucí Národního screeningového centra.

Očkování může provádět každý praktický lékař nebo gynekolog. U dětí a mladistvých zajišťuje očkování registrující praktický lékař pro děti a dorost nebo všeobecný praktický lékař. Ideální je spojit očkování dětí s pravidelnou preventivní prohlídkou v 11 nebo ve 13 letech a využít benefitu hrazeného očkování. Ženy a dívky se mohou nechat očkovat u svého ošetřujícího gynekologa. V případě, že registrující praktický lékař očkování nenabízí, mohou se zájemci obrátit na některé z očkovacích míst nebo ordinací, které se do očkování dobrovolně zapojily. Jejich seznam je k dispozici na stránkách ockoreport.uzis.cz.

„Jako ministr zdravotnictví, ale také jako muž a táta dvou dětí vnímám prevenci jako velmi důležitou. Očkování proti HPV je investicí do zdraví, která může v budoucnu zabránit vážným onemocněním,“ doplnil ministr zdravotnictví.

Česká republika se zároveň hlásí k mezinárodním cílům Světové zdravotnické organizace (WHO) a Evropské unie (EU) v oblasti eliminace nádorů způsobených HPV. Boj proti těmto onemocněním je součástí Národního onkologického plánu a podporuje jej také Národní očkovací strategie. Cíli WHO a EU jsou čísla “90-70-90”, tedy:

- 90 % proočkovanosti dívek a chlapců proti HPV do 15 let věku,
- 70 % účasti cílové populace žen na screeningu karcinomu děložního hrdla v doporučených intervalech,
- 90 % adekvátní léčby žen s prekancerózami a invazivním onemocněním.

Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem a Národním screeningovým centrem proto připravuje národní plán eliminace karcinomu děložního hrdla a dalších onemocnění způsobených HPV. Cílem je urychlit snižování výskytu těchto onemocnění v České republice a posílit prevenci prostřednictvím očkování, screeningu rakoviny děložního hrdla a informovanosti veřejnosti.

<https://mzd.gov.cz/tiskove-centrum-mz/svetovy-den-povedomi-o-hpv-virus-se-netyka-jen-zen-ockovani-chrani-i-muze>